

Voorbereidend
Beroeps
Onderwijs

Middelbaar
Algemeen
Voortgezet
Onderwijs

Tijdvak 2
Woensdag 21 juni
9.00–11.00 uur

Vragenboekje

Dit examen bestaat uit 34 vragen en een samenvattingsopdracht. Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1 Snelle leugens

- 3p **1** Dr. Vrij maakt een onderscheid in soorten leugens.
Noem *drie* soorten leugens die hij in alinea 2 aangeeft.
- Buiten de inleiding en het slot kunnen we de tekst verdelen in zes stukken.
1 Het verschijnsel 'liegen'.
2 Misvattingen over leugenachtig gedrag.
3 Redenen voor leugenachtig gedrag.
4 Non-verbale signalen.
5 Verbale signalen.
6 Competitie tussen leugenaars en ontmaskeraars.
- 1p **2** ■ Bij welke alinea begint deel 2 *Misvattingen over leugenachtig gedrag*?
A Alinea 3.
B Alinea 4.
C Alinea 5.
D Alinea 6.
- 1p **3** ■ Bij welke alinea begint deel 3 *Redenen voor leugenachtig gedrag*?
A Alinea 4.
B Alinea 5.
C Alinea 6.
D Alinea 7.
- 1p **4** ■ Bij welke alinea begint deel 4 *Non-verbale signalen*?
A Alinea 5.
B Alinea 6.
C Alinea 7.
D Alinea 8.
- 1p **5** ■ Bij welke alinea begint deel 5 *Verbale signalen*?
A Alinea 7.
B Alinea 8.
C Alinea 9.
D Alinea 10.
- 1p **6** ■ Op welke manier sluit alinea 11 aan op alinea 10?
A Alinea 11 is een gevolg van alinea 10.
B Alinea 11 is een uitwerking van alinea 10.
C Alinea 11 vormt samen met alinea 10 een opsomming.
D Alinea 11 vormt samen met alinea 10 een tegenstelling.
- 1p **7** ■ Welke zin geeft de hoofdgedachte van deze tekst het beste weer?
A Door gebruik te maken van diverse technieken kunnen we leugenaars beter ontmaskeren, hoewel zij hun leugenachtig gedrag zullen aanpassen.
B Liegen is een zo veelzijdig verschijnsel, dat er geen perfecte methoden bestaan om leugenaars te ontmaskeren.
C Non-verbale kenmerken, de polygraaf en gespreksanalyse leveren geen duidelijk bewijsmateriaal op voor kenmerken van het liegen.
D Volgens onderzoek kunnen mensen best zenuwachtig zijn tijdens het liegen, maar doordat ze al vroeg leren liegen, zijn ze in staat om dit bijna niet te laten merken.
- 1p **8** ■ Wat is de functie van de laatste alinea van deze tekst?
A De lezer geruststellen.
B Een advies geven aan de lezer.
C Een conclusie geven.
D Een samenvatting geven.

- 1p **9** ■ Wat is het hoofddoel van de schrijver van deze tekst?
- A Amuseren.
 - B Informeren.
 - C Overtuigen.
 - D Tot handelen aansporen.

De schrijver van een tekst kan gebruikmaken van:

1 feiten;

2 een eigen mening;

3 meningen van anderen.

- 1p **10** ■ Waarvan maakt de schrijver van de tekst *Snelle leugens* gebruik?
- A 1 en 2.
 - B 1 en 3.
 - C 2 en 3.
 - D 1, 2 en 3.

Tekst 2 Stinkende biobakken

- 1p **11** ■ Wat is de bedoeling van de schrijfsters van *Stinkende biobakken* vooral?
- Zij willen de lezer
- A aanraden te stoppen met het scheiden van huisafval.
 - B adviseren over hoe men thuis met huisafval moet omgaan.
 - C informeren over de voor- en nadelen van het scheiden van huisafval.
 - D overtuigen van de voordelen van het scheiden van huisafval.

De eerste alinea van een tekst kan verschillende functies hebben, zoals:

1 de aanleiding noemen voor het schrijven van het artikel;

2 een belangrijke conclusie voorop zetten;

3 het onderwerp van de tekst aangeven.

- 1p **12** ■ Welke functies heeft in deze tekst de eerste alinea?
- A 1 en 2.
 - B 1 en 3.
 - C 2 en 3.
 - D 1, 2 en 3.

- 1p **13** ■ Welke bedoeling hebben de schrijfsters met de tweede alinea van de tekst *Stinkende biobakken*?
- A Zij willen iets over de achtergrond van het onderzoek vertellen.
 - B Zij willen laten zien hoe groot de omvang van het probleem is.
 - C Zij willen laten zien wie er betrokken zijn bij het onderzoek.
 - D Zij willen laten zien wie er verantwoordelijk is voor het ontstaan van het probleem.

In regel 54 wordt gesproken over gezondheidsrisico's.

- 1p **14** ■ Wat is de belangrijkste oorzaak van die gezondheidsrisico's?
- A Huisstof (regel 9).
 - B Bacteriën en schimmels (regels 9–10).
 - C Gft-afval (regel 32).
 - D Compost (regel 66).
 - E Rotzooi (regel 72).

De gezondheidsrisico's zijn blijkbaar niet ernstig genoeg om de biobak af te schaffen.

- 4p **15** □ Geef de twee argumenten voor deze mening die in alinea 4 worden genoemd.
Voorzie elk argument van een nummer.

Naast gezondheidsrisico's wordt in de tekst een aantal andere bezwaren tegen het scheiden van huisafval genoemd.

- 3p **16** Noem vier verschillende andere bezwaren die op zich niets met gezondheid te maken hebben.
Voorzie elk bezwaar van een nummer.

- 2p **17** Wat was de belangrijkste reden voor de overheid om de mensen te stimuleren aan afvalscheiding te doen?
Gebruik maximaal 10 woorden.

De heer Cras heeft een middel voor het aanvaardbaar houden van gezondheidsrisico's (zie alinea 10).

- 1p **18** ■ Wie stelt ook een dergelijk middel voor als oplossing voor het gezondheidsprobleem?
A Heerderik (regel 40)
B Donders (regel 70)
C Schoevers (regel 74)
D Lustenhouwer (regel 84)

A. Schoevers (regel 74) is tevreden met het Nederlandse gft-systeem, want turf gebruiken als compost is volgens hem milieuvriendelijk.

- 1p **19** ■ Welk bezwaar tegen de Nederlandse compost ziet hij in zijn uitleg in regel 76 t/m 81 over het hoofd?
A De Nederlandse compost is van slechte kwaliteit.
B Het bewerken van gescheiden afval is duur.
C Het inzamelen van gescheiden afval is ongezond.
D Het vervoer van Nederlands afval kost veel geld.

De inhoud van een krantenartikel kan gebaseerd zijn op:

- 1 controleerbare feiten;
2 de mening van de auteur(s) zelf;
3 meningen van deskundigen.

- 1p **20** ■ Waar is de tekst *Stinkende biobakken* op gebaseerd?
A Op 1 en 2.
B Op 1 en 3.
C Op 2 en 3.
D Op 1, 2 en 3.

- 1p **21** ■ Wat is de hoofdgedachte van de tekst *Stinkende biobakken*?
A Het scheiden van huisafval brengt aantoonbare gezondheidsrisico's met zich mee die niet allemaal te voorkomen zijn.
B Het scheiden van huisafval heeft aantoonbare voor- en nadelen, terwijl de deskundigen over het gewicht van deze voor- en nadelen van mening verschillen.
C Het scheiden van huisafval heeft ondanks enkele nadelen een overwegend positief effect op het milieu.
D Onderzoek naar de bezwaren tegen het scheiden van huisafval heeft voor de overheid geen argumenten opgeleverd ermee te stoppen.

Tekst 3 'Lezen', hoe schrijf je dat?

- 1p **22** ■ Wat is de functie van alinea 1 in deze tekst?
A De aanleiding voor het schrijven van de tekst noemen.
B Een korte samenvatting van de tekst geven.
C Een pakkend detail uit de tekst vermelden.
D Het centrale probleem presenteren.

- In de regels 32 en 33 staat: „om hun gebrek te camoufleren”.
- 1p **23** Citeer de zin uit het tekstgedeelte alinea 8–9 waarin het duidelijkst wordt aangegeven hoe de analfabeten hun gebrek proberen te camoufleren.

Na een inleidend tekstgedeelte kunnen we drie tekstdelen onderscheiden. Deze drie delen gaan over:

1 aanzetten voor de aanpak van het probleem;

2 de oorzaken van het probleem;

3 de oplossing van het probleem.

- 1p **24** ■ Bij welke alinea begint deel 1?

- A Alinea 2.
- B Alinea 3.
- C Alinea 4.
- D Alinea 5.

- 1p **25** ■ Bij welke alinea begint deel 2?

- A Alinea 4.
- B Alinea 5.
- C Alinea 6.
- D Alinea 7.

- 1p **26** ■ Bij welke alinea begint deel 3?

- A Alinea 6.
- B Alinea 7.
- C Alinea 8.
- D Alinea 9.

- 1p **27** ■ Wat is het verband tussen alinea 5 en 6?

- A Alinea 5 en 6 vormen een tegenstelling.
- B Alinea 6 bevat uitzonderingen op het gestelde in alinea 5.
- C In alinea 6 staan de gevolgen van wat in alinea 5 wordt beweerd.
- D In alinea 6 staan voorbeelden bij alinea 5.

- 1p **28** ■ Wat is het hoofddoel van de auteur?

- A De lezer amuseren.
- B De lezer informeren.
- C De lezer overtuigen.
- D De lezer tot handelen aansporen.

De auteur van een tekst kan gebruikmaken van:

1 feiten;

2 een eigen mening;

3 meningen van anderen.

- 1p **29** ■ Waarvan maakt de auteur van deze tekst gebruik?

- A 1 en 2.
- B 1 en 3.
- C 2 en 3.
- D 1, 2 en 3.

De schrijfster noemt in alinea 8 twee eigenschappen van volwassenen die het alfabetiseringsonderwijs aan volwassenen vergemakkelijken.

- 2p **30** Welke *twee* eigenschappen noemt de schrijfster?

Geef geen voorbeelden.

Gebruik voor het hele antwoord maximaal 15 woorden.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

- 1p **31** ■ Wat is de hoofdgedachte van de tekst 'Lezen', hoe schrijf je dat?
- A Analfabetisme onder volwassenen is een moeilijk probleem, dat door de hoge eisen van de maatschappij veel aandacht vereist.
 - B De beste methode voor het opheffen van analfabetisme is aan te sluiten bij de kennis van de wereld en van de taal die volwassenen nu eenmaal bezitten.
 - C De oorzaak van analfabetisme ligt vaak in het schoolverleden, waarin gevoelige kinderen door medeleerlingen of docenten faalangst ontwikkelden, die hen belette de school af te maken.
 - D Er moeten buiten het onderwijs om allerlei initiatieven komen om analfabeten op te sporen en hun belangen veilig te stellen.
- 1p **32** ■ Wat is de functie van de laatste alinea?
- A De lezer geruststellen.
 - B De lezer waarschuwen.
 - C Een conclusie trekken.
 - D Een toekomstverwachting uitspreken.

Tekst 4 'Advertentie Blindengeleidehonden'

- 1p **33** ■ Waarom is de afgebeelde hond een puppy, een jonge hond?
- A Omdat blinden zich alleen aan jonge honden hechten.
 - B Omdat in de tekst sprake is van de opleiding tot blindengeleidehonden.
 - C Omdat jonge honden weinig geld kosten.
 - D Omdat mensen voor jonge honden niet bang zijn.

Een afbeelding in een folder of een advertentie kan verschillende functies hebben.

1 De afbeelding dient om de aandacht te trekken.

2 De afbeelding is nodig om de tekst te kunnen begrijpen.

3 De afbeelding voegt inhoudelijk iets nieuws toe aan de tekst.

- 1p **34** ■ Welke functie(s) heeft de afbeelding in deze advertentie?
- A Alleen 1.
 - B Alleen 2.
 - C Alleen 3.
 - D 1 en 2.
 - E 1 en 3.
 - F 2 en 3.

Tekst 5 Op de vlucht voor de leegte

- 13p **35** □ Vat de tekst *Op de vlucht voor de leegte* samen in maximaal 125 woorden. Je samenvatting moet bestaan uit een in goed Nederlands gestelde tekst, waarin de volgende onderdelen zijn opgenomen:
- een omschrijving van wat volgens de auteur verslaving is;
 - welke de belangrijkste elementen van verslaving zijn;
 - waarin gokken zich onderscheidt van andere vormen van verslaving;
 - de oorzaken waardoor iemand het tot een gokverslaving kan laten komen;
 - welke belangrijke aspecten een rol spelen om de gokverslaving de baas te kunnen worden.

Einde